

# Správa Komisie pre zjednodušenie štruktúry ECAV za rok 2025

---

## 1. Úvod.

Komisia na zjednodušenie štruktúry cirkvi (ďalej komisia) pracovala v roku 2025 v zložení: predsedníctva ECAV – Renáta Vinczeová a Ivan Elko, VD – Peter Mihoč a Ľubomír Pankuch, ZD – Ján Hroboň a Peter Synak, riaditeľ GBÚ Ján Bunčák, vedúca BÚ ZD Michaela Ravasz Pogányová (ses. Zuzana Žilinčíková v čase zasadnutia komisie už nebola vedúcou BÚ ZD) a vedúci BÚ VD Samuel Miško. Komisiu formálne viedlo Predsedníctvo ECAV.

## 2. Východiská pre posúdenie štyroch alternatív novej štruktúry cirkvi.

Komisia zasadla raz, **online, dňa 18.12.2025**, s plným počtom účastníkov. Zaoberala sa predovšetkým posúdením výsledku celocirkevnej diskusie o najefektívnejšej organizačnej štruktúre ECAV a to v strednodobej a dlhodobej budúcnosti.

Východiskom tejto diskusie bol analytický dokument, ktorý pripravili z poverenia komisie ses. Renáta Vinczeová a br. Ján Hroboň. Dokument posúdil štyri možné alternatívy územnej a právnej štruktúry cirkvi, ktoré boli spomínané ako najrelevantnejšie v doterajších úvahách. Boli pomenované a posudzované z niekoľkých vecných aspektov, ako Alternatíva 1 – súčasný stav, Alternatíva 2 – 3 dištrikty, Alternatíva 3 – zrušenie dištriktov, ponechanie 14 seniorátov, Alternatíva 4 – zrušenie dištriktov, vytvorenie 6 – 8 seniorátov. Dokument vyjadril a porovnal finančné nároky na prvotné zriadenie tej - ktorej štruktúry, na jej dlhodobé fungovanie, nároky na personálne kapacity, možnosti rozdelenie kompetencií a efektivitu správy cirkvi.

Pre pamäť pripomeňme, že dokument bol po vypracovaní poskytnutý **dňa 19.2.2024** počas online konferencie predsedníctvam seniorátov na diskusiu a pripomienkovanie v seniorátoch (cirkevné zbory/presbyterstvá, SPK, seniorálne presbyterstvá). Výťažok z diskusie bol prejednaný zvlášť s predsedníctvami seniorátov Západného dištriktu (**Zvolen, 10.4.2024**), Východného dištriktu (**Prešov, 18.4.2024**) a na spoločnom stretnutí všetkých seniorálnych predsedníctiev a troch predsedníctiev cirkvi (**Zvolen, 19.6.2024**).

## 3. Dôležité tvrdenia analytického dokumentu.

V dokumente môžeme nájsť tri dôležité tvrdenia:

1. Vzhľadom na to, že finančné nároky na fungovanie cirkvi v tej – ktorej z týchto štyroch alternatív sú približne rovnaké, resp. žiadna alternatíva neponúka jednoznačnú finančnú úsporu, treba sa sústrediť na to, ktorý model je „efektívny, pružnejší, využívajúci v čo najväčšej možnej miere kapacity, ktoré máme (aj finančné a personálne), bez zbytočnej administratívnej záťaže“ (str. 8).

2. Medzi dôležité kroky, ktoré dokument navrhuje na ďalšie obdobie, patrí definovať, aké podmienky má spĺňať samostatný cirkevný zbor, prehodnotenie počtu cirkevných zborov v seniorátoch, definovanie počtu duchovných, potrebných v senioráte a stanovenie „prechodného obdobia“, v ktorom by mohlo na základe nových legislatívnych úprav prebehnúť zlúčenie menších cirkevných zborov so svojimi väčšími susedmi – pričom nejde o „likvidáciu cirkevných zborov“, ale iba o zmenu ich identity (najčastejšie z matkocirkvi na filiálku). Až na základe výsledku tohto procesu sa dá presnejšie uvažovať o výbere najefektívnejšej štruktúry cirkvi.

3. Ak by sa mali predsa posúdiť predložené štyri alternatívy na základe technických parametrov, z dlhodobiejšieho hľadiska, s prihliadnutím na finančné a personálne možnosti a demografický

vývoj, by bola zrejme najvyhovujúcejšia Alternatíva 4 – jeden dištrikt a 6 – 8 seniorátov s posilnenými kompetenciami.

Pri posudzovaní dokumentu v januári a februári 2024 a schvaľovaní jeho výslednej podoby pred jeho zverejnením 19.2.2024, členovia komisie uvedené fakty – vrátane toho tretieho – akceptovali, nikto ich/ho nerozporoval. Názor členov komisie bol taký, ako to vyjadroval samotný dokument: dnes model jedného dištriktu a väčších seniorátov s posilnenými kompetenciami ešte nie je aktuálny. Terajšia štruktúra je vyhovujúca a úroveň dištriktov a seniorátov je funkčná, aj keď pomerne komplikovaná a rozhodnutia veľkého počtu orgánov, ktoré sa navzájom podmieňujú, spomaľujú mnohé procesy. Avšak na základe predpokladaných finančných možností, ďalšieho demografického vývoja, počtu duchovných, resp. výsledku reštrukturalizácie sa javí ako pravdepodobné, že budeme prirodzene smerovať k Alternatíve 4 – jeden dištrikt a senioráty o veľkosti VÚC.

#### 4. Nečakané ťažiskové témy diskusie v seniorátoch.

Ak by sme mali zhrnúť diskusiu, ktorá sa odohrala dňa 19.6.2024 vo Zvolene na platforme tri predsedníctva cirkvi a štrnásť predsedníctiev seniorátov, do ktorej boli prinesené výťažky z diskusie v seniorátoch videli by sme, že čo sa týka zmeny štruktúry cirkvi, zazneli iba dva všeobecné výroky typu „do transformácie treba ísť“, „nezačať žiadnu reformu je hazard“. Ďalšie dva výroky akoby nadväzovali na štyri predložené alternatívy, aj keď žiaden výrok sa v presnom slova zmysle nestaval na žiadnu z alternatív – „naším údelom budú cirkevné VÚC – čky“, „potrebujeme trojstupňovú správu – seniorát a malý dištrikt“ (podľa osobných poznámok I. Elka). Z toho vyplýva, že v seniorátoch nedošlo k označeniu žiadnej z týchto alternatív za takú, ktorej by sme sa mali do budúcnosti držať a rozvíjať ju, resp. nedošlo k vytvoreniu nejakého rebríčka ideálnych alternatív.

Zato nasledujúce témy boli prinesené v najvyššej intenzite (podľa osobných poznámok IE):

- nutnosť zrealizovať kartotéky členov CZ
- nutnosť hľadať stratených evanjelikov
- cirkev má ukázať ľuďom, že jej na nich záleží
- koľko CZ vlastne potrebujeme?
- kde sa ukazuje potreba nových CZ?
- nové mestské aglomerácie a potreba misie v misijných oblastiach
- potreba vybudovať čo najmenšiu závislosť na finančnej podpore štátu pre cirkev
- akými kritériami sa má riadiť evidencia členov CZ?
- nutnosť transformovať najmenšie a evidentne nefunkčné CZ
- nutnosť vytvoriť legislatívny rámec pre proces transformácie
- definovať vzťah medzi krstom, členstvom v cirkvi a platením cirkevného príspevku
- senioráty si musia definovať počet CZ a potrebu duchovných
- je nutné mať pracovný poriadok pre duchovných
- treba sa zaoberať zvykom vedľajšieho pracovného úväzku duchovných v civilných zamestnaniach
- cirkev si realisticky nepripúšťa údaje zo sčítania obyvateľstva, dlhodobo ich ignoruje
- nutnosť pracovať so samotnými duchovnými
- nutnosť zakladať nové cirkevné zbory
- parochiálne právo v 21. storočí brzdí rozvoj cirkvi
- nutnosť hľadať nových ľudí, nie stratených evanjelikov
- môže cirkev menovať misijného pracovníka na územie, ktoré tvorí paróchiu nejakého CZ s tým, že parochus s menovaním misijného pracovníka nesúhlasí?
- pracovný poriadok pre duchovných je kľúč k pohnutiu sa ďalej

- najhorlivejší členovia cirkvi sa ukazujú konvertiti, ktorých sme získali misiou
- nutnosť definovať rozsah úväzku/pracovných činností jedného farára a jedného kaplána
- potreba mať k dispozícii agendálny poriadok alternatívnych Služieb Božích
- ako cirkev „ponúkame ľuďom produkt, o ktorý už nie je záujem“
- problémy s rozdielnou usilovnosťou farárov a minimálnymi možnosťami trestať za neusilovnosť/odmeňovať za usilovnosť
- pastoraľna a misijná činnosť musí byť úlohou celého zboru, nie iba duchovných
- nutnosť zrušiť udeľovanie výnimiek z členstva v CZ

Zhrňujúc je možné povedať, že z diskusií v seniorátoch nevyplývalo, ktorá z alternatív je najlepšia. Zato vyplývalo mnoho iných impulzov, ktoré sa pre diskutujúcich zdali prioritnejšie. Mnohé z nich sú už vyriešené (napr. legislatíva transformácie a pod.), resp. sú v štádiu riešenia.

## 5. Nejednotný názor komisie.

Napriek tomu pri online zasadnutí **dňa 18.12.2025** sa predsedníctvo ECAV chcelo vrátiť k posúdeniu štyroch alternatív, pretože ich príprava a analytický pohľad na ne bola úlohou, ktorú si dala samotná komisia. Alternatívy prešli celocirkevnou diskusiou a komisia ju mala povinnosť zhrnúť a v zmysle výťažku z diskusie ďalej konať.

Počas diskusie v komisii o štyroch alternatívach zazneli tvrdenia, podporujúce Alternatívu 1, teda, že terajšia štruktúra je plne funkčná, senioráty a dištrikty si plnia svoje úlohy a zmena do budúcnosti nie je nutná. I keď členovia komisie neboli jednotní v postoji, že terajšie fungovanie štruktúry úplne odstraňuje dôvod čo i len teoreticky sa zaoberať alternatívou, ktorá sa javí v dlhodobejšej perspektíve ako najideálnejšia (jeden dištrikt a 6 – 8 seniorátov), tvrdenie, ktoré zaznelo v prospech Alternatívy 1 zabránilo sa ďalej tejto téme venovať.

## 6. Jednotné názory komisie.

To, na čom sa dokázali členovia komisie zhodnúť, bolo:

- vylúčenie Alternatívy 2 – tri dištrikty.
- pokiaľ sa dá, treba súčasnú štruktúru vhodnými legislatívnymi zmenami čo najviac spružniť.
- treba reálne spustiť proces transformácie menších cirkevných zborov a vyjasniť situáciu seniorátov, čo sa týka počtu životaschopných matkocirkví a nutného počtu duchovných.
- jednomyseľne sa komisia zhodla na tom, že po tretí krát predloží synode návrh na reformu súdництва. Pripomíname, že tento návrh aj prišiel do GP (20.3.2026). Po obširnej diskusii ho GP väčšinou hlasov neodporučilo synode schváliť. V GP za neschválenie návrhu hlasovali aj niektorí členovia komisie, ktorí ho predtým v komisii jednomyseľne odporučili na znovupredloženie synode....
- jednomyseľne sa komisia zhodla tiež na tom, že bude iniciovať (v spolupráci s predsedom ZED br. Jánom Matisom) prípravu legislatívneho predpisu - služobný poriadok pre duchovných.

## 7. Zhrnutie.

Paradoxne, dňom 18.12.2025 nastala situácia, keď hlavná agenda Komisie pre zjednodušenie štruktúry cirkvi – príprava návrhu novej štruktúry cirkvi smerom v dlhodobejšej perspektíve, hoc by mal návrh zostať iba v rovine predbežných úvah, prepočtov a projektovania nutných krokov, nie je ďalej riešiteľná pre nejednotný názor v komisii na nutnosť zmeny terajšej štruktúry.

Komisia má naďalej kapacitu riešiť otázky, ktoré sú s ústrednou témou prepojené – monitorovanie procesu transformácie cirkevných zborov a formovania novej podoby seniorátov, stratégia ďalšej misijnej a pastorálnej služby v cirkvi, príprava služobného poriadku pre duchovných, príprava legislatívy súvisiacej so službou farára, resp. kaplána, príprava legislatívy spružňujúcej fungovanie terajšej štruktúry, nový model volieb a pod.

Vzhľadom na nejednotné názory členov komisie na ďalšie smerovanie otázky budúcej štruktúry ECAV, ako aj na rozsah a zmysel pokračovania jej činnosti, Predsedníctvo ECAV predkladá túto otázku synode, aby rozhodla, či má Komisia pre zjednodušenie štruktúry ECAV pokračovať vo svojej činnosti, prípadne s akým zameraním, alebo či má byť jej činnosť ukončená.

Pre synodu ECAV za r. 2025, konanej dňa 20.6.2026 v Žiline, vypracovalo Predsedníctvo ECAV na Slovensku.

Bratislava, 24.4.2026